

документах 13 ст. датується 1151 роком; воно було зруйновано монголо-татарським військом у 1239 р. 1506 роком датуються перші згадки про нове місто на місці старого. Поселення входить в перший географічний опис Російської держави „Большому чертежу книга” 1627 року під назвою „Ржищев”. Походження самої назви «Ржищів» невідоме, але збереглися легенди, також існує версія про походження назви міста від вирощування давніми слов'янськими племенами – полянами – жита – «рожище», але найімовірніше, назва міста могла походити від старослов'янського слова «вжище» - торговище. І палеон – недаремно слова «Ржищів»-«торжище» перегукуються між собою, бо місто відоме своїми славними традиціями ярмаркування. Свідчення, що сюди, заплавою Дніпра звозили на торг ремісники свої вироби та обмінювали на жито, а також тут робити перепочинок купці-чужоземці, отримуючи захист воїнів подніпровської залоги від набігів кочівників, які чатували їх на порогах по Дніпру.

Географічне розташування міста - у гирлі р. Леглич близько Дніпра, забезпечило постійність заселення цих земель. Цю постійність не змогла подолати і акція „зачистки території”, яка була проведена за умовами Бахчисарайського договору між Росією і Туреччиною (1681 р.) і так званого „Вічного миру” між Росією і Польщею (1686 р.), коли місцевість понад Дніпром на південь, починаючи від Стайок, включаючи і Ржищів, мала бути незаселеною, а всі поселення зруйновані. В історії України і, зокрема Київщини, Ржищів посідає важливе місце за такими історичними моментами, які можуть стати основою для культурного розвитку міста: за археологічними даними територія Ржищева і навколишні землі була густо заселена хліборобськими племенами, культура яких названа Трипільською і відкриття якої має всесвітнє значення. Щільність поселень і знахідок трипільської культури на ржищівських землях є винятковою і потребує цільної уваги науковців;

в часи Київської Русі — тут розташовується одна з фортець оборонної лінії держави від панадів зі сходу і півдня, яка ототожнюється з літописним містом-фортецею Івангородище якого на чотири кути (за В.Антоновичем) ще добре проглядалося у кінці 19 ст.;

у 1637-1638 роках жителі Ржищева брали участь в антифеодальних повстаннях під проводом П.Павлюка, Д.Гунело, Я.Остринина, К.Скидана (прообраза Тараса Бульби). У 1648-1654 роках Ржищів - сотенне містечко Канівського полку (Ржищівська сотня у 1648 р. нараховувала 220 козаків); бере активну участь у визвольній війні під проводом Богдана Хмельницького. В урочищі Старе Містечко на високому пагорбі у сер. 17 ст. розташовувалася міська фортеця з цитаделлю (зафіксована на мапі Г.Бонлана). Її сліди і досі прочитуються на місцевості. Об'єкт заслуговує на детальне вивчення з огляду на історико-культурну важливість цієї багаточислової пам'ятки, її містобудівну цінність в організації міського простору;

в кін. 17 - поч. 18 століть жителі Ржищева беруть участь у визвольній боротьбі під проводом Семена Палія, у Гайдамацькому русі; у 19 ст. Ржищів стає одним з регіональних центрів гончарства. Про рівень промислового розвитку в сер. 19 ст. свідчить те, що в місті працюють 4 заводи (кінний, винокурня, броварня, цукроварня), 4 млини, аптека, так звана економічна лікарня, 39 крамниць; в кін. 19 - поч.20 ст. у місті з'являються 2 чавунно-ливарні заводи (Швайсгута і Цибульського, у 1920 р. об'єднані в один). В цей час місто займає видне місце в торгівлі, особливо, збіжжям, яке відправлялося Дніпром до Литви. У зв'язку з цим, як свідчить Л.Похилевич, у Ржищеві багато постійних дворів і гамазеїв. На рік у місті проводилося 7 ярмарків;

у 20 ст. відіграє помітну роль в освітній справі свого регіону - 1927 р. відкриваються педагогічний і зоотехнічний технікуми; під час окупації міста у серпні-вересні 1942 р. у відповідь на дії партизан було розстріляно 1500 жителів міста. 7 січня 1944 р. місто було звільнено від окупантів.

Територія Ржищева входила в зону воєнних дій в операції „Буковинський плацдарм”. Ржищів за своєю історичною і культурною значущістю набув статусу „історичного міста” згідно з Постановою КМ України від 26 липня 2001 р. № 878 „Про

